

2.1 Xarxa de camins

La xarxa de camins rurals, té com a funció bàsica la connectivitat i vertebració del territori no urbanitzat. Dins d'aquesta xarxa resten inclosos els camins ramaders i els històrics, sotmesos a legislació sectorial pròpia.

Paisatge típic vitivinícola, amb camí obert entre vinyes.

Disposats en la trama agrària, els camins relliguen els pobles, les masies, les edificacions històriques i les vinyes o terres conreades i, a més de permetre l'accés a les finques i la circulació de vehicles i maquinària agrícola, constitueixen un excel·lent mitjà per a l'observació del paisatge circumdant.

Al transitar per un camí es perceben les característiques i singularitats d'un territori, però també, el propi camí i el seu estat de conservació ens parlen i transmeten la cura que es té d'un determinat paratge o indret.

Algunes situacions poden malmetre gratuïtament el territori:

- Recorreguts massa rectilinis i amplades excessives.
- Vores i talussos descuidats i massa denudats.
- Abús de paviments rígids.
- Fenòmens d'erosió aparent o entollaments, per manca de control de les aigües.
- Abocaments incontrolats de deixalles.
- Elements acompanyants i de senyalització deteriorats, barroers, o de caràcter massa urbà.
- Manca de manteniment.

En canvi, mantenir una xarxa de camins de qualitat possibilita, entre d'altres:

- Gaudir més dels recorreguts.
- Donar un valor afegit a les vinyes.
- Potenciar l'atractiu turístic del paisatge vitivinícola.

El manteniment de vegetació a les vores del camí, millora la qualitat del paisatge percebut.

Mesures per a la millora paisatgística dels camins Traçat i amplada

Camí rural sinuós, seguint les corbes de nivell.

- **Adaptar el traçat a la topografia**, evitant els recorreguts massa lineals i que passin per zones de màxim pendent. En cas de petits turons, vorejar-los sempre per sota.
- **Evitar resseguir el recorregut dels cursos fluvials**, desplaçant-se una distància prudencial i sempre fora de la zona de servitud de la llera.
- **Evitar amplades > 5 m** en el cas de camins adaptats al pas de vehicles i maquinària agrícola.
- **Preveure puntualment àrees que permetin l'encreuament de 2 vehicles** agrícoles o camions.

Intervalls d'amplada en funció del tipus d'ús	
Amplada	Capacitat funcional
> 5 m	Creuament de vehicles pesants
Entre 4 i 5 m	Creuament 1 vehicle pesant i un lleuger
3.5-4 m	Creuament de vehicles lleugers
2.5-3.5	Circulació vehicles pesants
1.75-2m	Circulació vehicles lleugers
< 1.75	No permet la circulació vehicles 4 rodes

S'entén per **traçat** la definició geomètrica de la superfície d'una obra lineal, descrita mitjançant la planta, l'alçat i les seccions transversals.

S'entén per **plataforma** una superfície lleugerament inclinada d'una obra d'infraestructura viària lineal (camí, carretera, etc), destinada al trànsit rodat, limitada per talussos, cunetes o terreny natural.

Perfils i talussos

- **No modificar el perfil transversal ni longitudinal** d'un camí sense la corresponent llicència municipal.
- **Evitar talussos amb pendents > 33° (3H:2V).**
- **Arrodonir els caps de desmunts i terraplens.**
- **Revegetar els talussos denudats** amb planta autòctona local i manteniment periòdic de la vegetació.

Paviments

- **Prioritzar els paviments tous** de caràcter permeable: terra, sauló piconat, grava petita, tot-ú, etc.
- En camins amb forts pendents o més trànsit emprar **paviments asfàltics o formigons acolorits**, amb colors inclosos en la gama dels ocres o terrossos.
- En encreuaments o confluència entre camins i accessos, procurar una transició gradual o, bé, que els paviments siguin similars i **no suposin un fort contrast visual quant a materials o colors.**

Control de les aigües

- **Plataformes amb pendent mínim transversal** per tal d'evacuar l'aigua fins els punts d'escorrentia natural.

- **El dimensionament i disseny d'obres de drenatge transversal** (tubs i calaixos) i guals inundables es farà sempre segons els criteris establerts per l'Agència Catalana de l'Aigua (A.C.A.).

- En camins de fort pendent, construir trenques per tal de desviar l'aigua de la plataforma i evitar fenòmens d'erosió.

Planta

Alçat

Secció

Representació gràfica d'una trencada tipus.

- **Minimitzar les superfícies impermeabilitzades.**
- **Potenciar l'ús d'elements naturals** i de poc contrast en sortides de tubs, cunetes, baixants i guals: emmacat de pedres de la zona, formigons colorejats, etc.

Sortida de tubs revestida amb pedres.

Petit gual protegit amb emmacat.

Pas de camí sobre riera (gual).

Revestir amb pedres

Evitar els formigonats o colorejar-los

- Protegir les sortides de l'aigua en baixants i conduir expressament l'aigua fins als llocs d'escorrentia naturals.

Arbrat, senyalitzacions i altres

- **Manteniment i recuperació d'arbrat i arbusts** en les vores o marges d'un camí.

La vegetació vora els camins enriqueix els recorreguts.

- **Ús d'espècies autòctones o tradicionals** i manteniment de les distàncies mínimes de plantació establertes per les ordenances municipals o costums locals.
- **Evitar la construcció de tanques de límit de parcel·la;** en cas que siguin necessàries, emprar les fetes amb elements vegetals i evitar les tanques opaques, així com les de malla metàl·lica i filat espinós.
- **Evitar elements indicadors o publicitaris de tipologia urbana** (metàl·lics, amb formigó, lluminosos, etc.)

Manteniment

- **Mantenir les carrerades i camins històrics,** facilitant la seva senyalització i aprofitament com a itineraris turístics i de promoció de rutes vitivinícoles.
- **Mantenir les obres de drenatge i desguàs:** reparacions, neteja periòdica de cunetes i baixants, etc.
- **Eliminar bassals, xaragalls i pedregam.**
- **Respectar un espai suficient** al final de les plantacions que permeti girar les màquines sense en envair els camins.
- **Evitar llaurar a menys de 3 m** de la vora dels camins.
- **Neteja i trasllat a lloc controlat de qualsevol abocament** de deixalles o restes d'obres.

Glossari

Cuneta: Canal de desgüàs que acompanya longitudinalment un tram de camí, destinat a l'evacuació de les aigües pluvials superficials.

Emmacat: Paviment format amb graves o còdols, col·locats en sec o amb una matriu de morter de ciment per a travar-los.

Tot-ú: Material granulat format per àrids arrodonits extret de gravera (tot-ú natural) o de pedrera o gravera però sotmesos a un procés de trituració prèvia (tot-ú artificial), que s'utilitza com a sub-base o base i en plataformes de camins o carreteres.

Trenca: Franja ondulada i transversal del camí que té la missió de desviar les aigües de la plataforma.

Zona de servitud de llera: Zona de 5 m d'amplada a ambdòs costats de la llera pública, reservada a usos públics.

Referències

- "Arranjament de pistes forestals de la xarxa viària bàsica del Pla municipal de prevenció d'incendis forestals". Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals. Diputació de Barcelona. Juny, 2001.
- "Costums sobre terrenals, camins i aigües, en terres de pagès". Costumari Català de la Mancomunitat. Vol II. Edició Casa de la Caritat, 1921.
- "Recomanacions tècniques per al disseny d'infraestructures que interfereixen amb l'espai fluvial". Guia Tècnica.
- Documents tècnics_4. Agència Catalana de l'Aigua. Dept. de Medi Ambient i Habitatge. Generalitat de Catalunya.
- "Recull d'accions per minimitzar l'impacte de les infraestructures viàries sobre el territori". Documents dels Quaderns de medi ambient. Núm.5. Dept. de Medi Ambient. Generalitat de Catalunya. Setembre, 2003.
- Text refós de la Llei d'Urbanisme. Decret legislatiu 1/2005. Articles 48 i 49. Dept. de Política Territorial i Obres Públiques. Generalitat de Catalunya, 2005.

Altres fitxes relacionades

- Fitxa 1.1 Moviment de terres
- Fitxa 1.2 Xarxa de drenatge
- Fitxa 5.1 Enoturisme

Generalitat
de Catalunya

Associació
"Al Penedès, Vinyes"

Empreses col·laboradores

· AGUSTÍ TORELLÓ MATA · CAN FEIXES · CASTELLROIG · GRAMONA · JANÉ VENTURA · LLOPART · MAS COMPTAL · NADAL
· PARATÓ · PARDAS · RÀFOLS DELS CAUS · RAVENTÓS I BLANC · RECAREDO · SOT LEFRIEC · TORELLÓ